

*Željko Hraski,
Željko Pedišić,
Marijana Vunić*

GIMNASTIČKA ANAMNEZA STUDENATA DRUGE GODINE KINEZILOŠKOG FAKULTETA

1. UVOD

U okvirima različitih sadržaja nastave tjelesnog odgoja u osnovnoj i srednjoj školi sadržaji iz sportske gimnastike po mnogima su jedni od najtežih za realizaciju. Više je razloga tome, no osnovni su problemi neadekvatne dvorane i nedovoljno sprava, te problemi organizacije nastave (prethodno poznavanje gimnastičkih osnova, postavljanje sprava, individualni/skupni rad, asistencije, broj ponavljanja itd.). Usprkos problemima važeći Nastavni plan i program za osnovne i srednje škole (Prosvjetni vjesnik, 1999) predviđa svladavanje određenog broja gimnastičkih elemenata.

Cilj ovog rada bio je da se na osnovi anketnog upitnika napravi gimnastička anamneza studenata Kineziološkog fakulteta, u smislu utvrđivanja stvarnog stanja prethodno svladanih elemenata i stečenog znanja iz ovog sporta u osnovnoj i srednjoj školi, kao i utvrđivanja poznavanja gimnastike kao natjecateljskog sporta.

2. METODE ISTRAŽIVANJA

Uzorak ispitanika

Istraživanje je provedeno na uzorku od 176 ispitanika, od kojih 144 studenta druge godine Kineziološkog fakulteta u Zagrebu i 32 studenta druge godine PMF (odsjek kineziologije) u Splitu.

Uzorak varijabli

Za utvrđivanje razine poznavanja sportske gimnastike primijenjen je anketni upitnik posebno pripremljen upravo za tu svrhu. Provedena anketa sastojala se od tri dijela:

1. Opći podaci
2. Pokazatelji o poznavanju školske gimnastike
3. Pokazatelji o poznavanju gimnastike kao natjecateljskog sporta

Popunjavanje upitnika organizirano je na samom početku druge godine studija odnosno tekuće programske godine (2003/2004), prije nego što su ispitanici dobili bilo kakva nova saznanja o ovome sportu.

3. REZULTATI I RASPRAVA

U prvom dijelu anketnog upitnika obrađeni su osnovni podaci ispitanika: dob, visina, težina, povrede, bavljenje gimnastikom i van školskog sustava, te neki stavovi o nastavi ovog predmeta na Kineziološkom fakultetu.

Prosječna dob ispitanika bila je 20 godina, prosječna visina 181,2 cm, te prosječna težina 77,8 kg. Na osnovi ovih antropometrijskih podataka može se zaključiti da se ispitanici znatno razlikuju od tipične gimnastičke populacije (164 cm i 64 kg) što nesumnjivo ima utjecaja na mogućnost svladavanja kretnih struktura iz ovog sporta. Naime, zbog biomehaničkih karakteristika izvedbe gimnastičkih elemenata, niže i lakše osobe u prednosti su nad onim višim i težim. Međutim, s obzirom na izbor elemenata pretpostavljen važećim nastavnim planom i programom, antropometrijske karakteristike studenata ne bi smjele biti od presudne važnosti za njihov angažman i uspješnost u ovom predmetu.

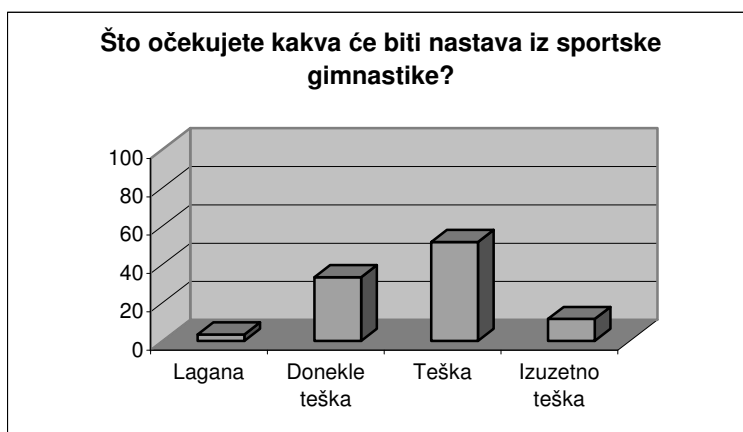
Ono što zabrinjava je činjenica da se čak 20,6 % studenata na nastavu sportske gimnastike uključuje s nekom povredom ili bolešću zbog kojih smatraju da će im biti otežano pohađanje nastave. U okvirima navedenog postotka najviše je povreda koljena (5.7%), ramena (4.6%), skočnog zgloba (2.8%) i zgloba šake (2.3%).

Nadalje, zanimljivo je da se je prije dolaska na fakultet, nekim organiziranim oblikom sudjelovanja u izvanškolskim gimnastičkim aktivnostima bavilo samo 4% studenata, što je znatno manje no u ostalim zemljama središnje i zapadne Evrope (Bučar 2003).

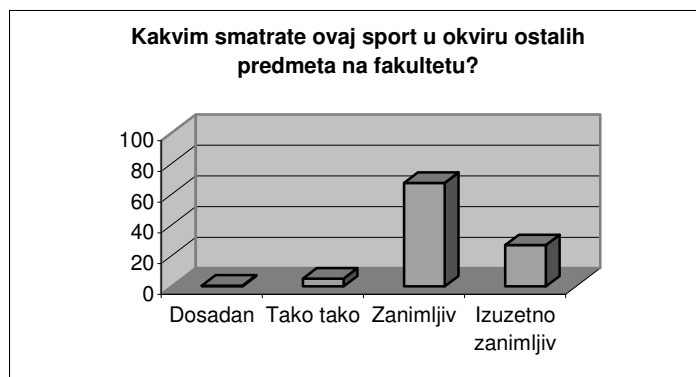
Sukladno tome, na pitanje što očekuju kakva će biti praktična nastava u ovom predmetu, više od polovice ispitanika odgovorilo je da će ona biti teška, odnosno osobito teška za njih (Grafikon 1).

Usprkos tome, na pitanje kakvim smatraju ovaj sport u okvirima sportova koji se predaju na fakultetu, više od 94% studenata odgovorilo je da očekuju da će im nastava iz gimnastike biti zanimljiva, odnosno izuzetno zanimljiva (Grafikon 2).

Grafikon 1

Grafikon 2

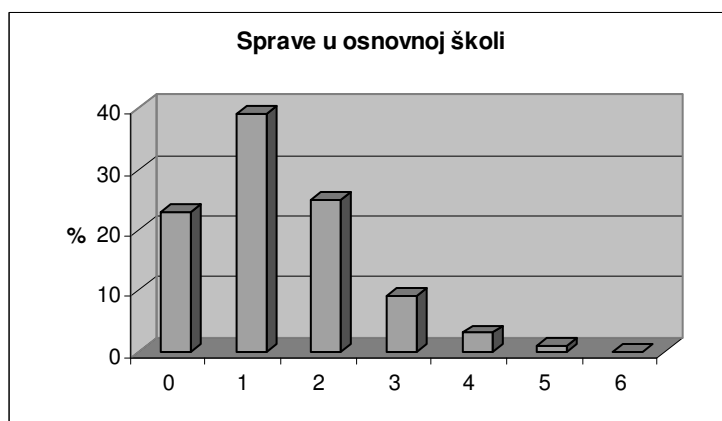

U drugom dijelu anketnog upitnika obrađeni su podaci o dosadašnjem bavljenju i poznavanju sadržaja sportske gimnastike iz osnovne i srednje škole. U analizi tih podataka valja uzeti u obzir da čak 13% studenata nije imalo sportsku dvoranu u osnovnoj školi, odnosno 25% u srednjoj školi.

Nekoliko sljedećih pitanja iz anketnog upitnika trebalo je dati odgovore na to koliko su u okvirima nastave tjelesnog odgoja ispitanici radili na sadržajima iz sportske gimnastike, odnosno koliko se oni sjećaju tih elemenata i sprava na kojima su ih izvodili.

Tako, kada se radi o spravama, 23 % ispitanika u osnovnoj školi nije radilo niti na jednoj spravi, 39 % samo na jednoj, odnosno sljedećih 25% ispitanika (kumulativno 86%), tek na samo dvije sprave (Grafikon 3).

Grafikon 3

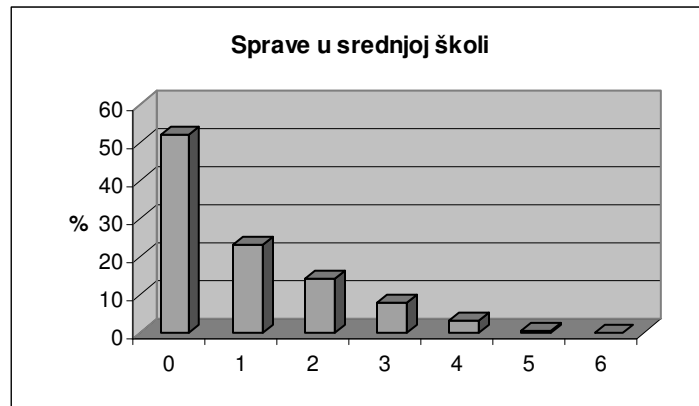

Prema učestalosti sprava u osnovnoj školi najviše se radilo na kozliću (44%), zatim na karikama (29%) i ručama (26%), dok se je manje radilo na konju, preči, gredi i parteru.

U srednjoj školi situacija je još lošija, gimnastiku na spravama nije radilo više od 50 % ispitanika (Grafikon 4), a od onoga malo što je rađeno najzastupljenije sprave su kozlić (preskok), ruče i preča. O slabom poznavanju gimnastike kao sporta dodatno govori i činjenica da je znatan dio ispitanika kao gimnastičke sprave naveo švedski sanduk, odskočnu dasku, strunjače,

uže i švedske ljestve. Uvažavajući i tako blaže postavljeni kriterij (npr. da se odskočna daska tretira kao preskok, a strunjača kao parter), još uvijek više od 47% ispitanika u srednjoj školi nije radilo niti na jednoj gimnastičkoj spravi.

Grafikon 4

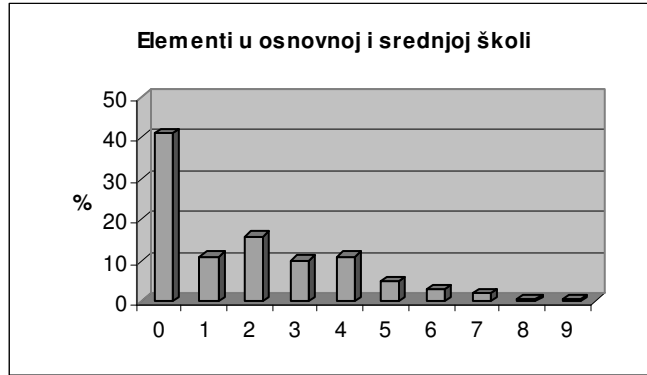
Što se pak tiče elemenata, više od 40% ispitanika nije radilo (ili se ne sjeća) niti jedan element iz sportske gimnastike, dok je više od 5 elemenata radilo samo 6% ispitanika (Grafikon 5). Od malog broja rađenih elemenata najzastupljeniji su koluti naprijed i natrag, stoj na rukama, premet strance, neki preskoci i uzmah na preči, dok se ostali elementi spominju samo kod nekolicine ispitanika.

Na pitanje «Nabrojite sprave muškog gimnastičkog višeboja», 26% studenata nije znalo nabrojati niti jednu, dok je tek 4.54 % ispitanika znalo nabrojati svih 6 disciplina. U slučaju ženske gimnastike rezultati ankete su još lošiji. 44% ispitanika nije znalo nabrojati niti jednu disciplinu, dok je tek 2.27 % ispitanika nabrojalo sve 4 sprave. Radi se o doista poražavajućim rezultatima, posebice uzme li se u obzir da se ovdje ipak radi o selekcioniranom uzorku populacije s nesumnjivim afinitetima za usavršavanjem u sportskoj edukaciji.

U trećem dijelu anketnog upitnika obrađeni su podaci o poznavanju gimnastike kao natjecateljskog sporta.

Na žalost i ovi su rezultati izuzetno loši. Čak 72% ispitanika nije znalo navesti niti jednog poznatog svjetskog gimnastičara ili gimnastičarku, a više od 90 % nije znalo navesti tko su pojedinačni i ekipni svjetski prvaci u sportskoj gimnastici. Razlog tomu sigurno leži u slaboj popraćenosti gimnastike medijima, ali i u nedovoljno dobrim osnovama ovog sporta koje su ispitanici dobili u osnovnoj i srednjoj školi.

Grafikon 5

4. ZAKLJUČAK

Rezultati dobiveni na osnovi anketnog upitnika ukazali su na neke činjenice koje su od bitne važnosti za nastavni plan i program predmeta Sportska gimnastika na Kineziološkom fakultetu.

Očigledno je da uzevši u obzir prosječnu visinu studenata, izbor sadržaja treba prilagoditi njihovim realnim mogućnostima. Nadalje, valjalo bi dodatno provjeriti koji su to razlozi da svaki peti student ima neku povredu koja mu onemogućava normalno praćenje nastave na ovom predmetu.

Posebno je zabrinjavajuće što usprkos važećem *nastavnom planu i programu* znatan dio studenata u osnovnoj i srednjoj školi nije uopće radio (ili pak tek minimalno) sadržaje iz sportske gimnastike. Pri tome, s obzirom na način na koji je provedena anketa, moguće je da je dio sadržaja i proveden, ali ga se ispitanici ne sjećaju, što ipak ne ublažava bitno zabrinjavajuće rezultate ankete.

Treći dio anketnog upitnika pokazao je da ispitanici gotovo uopće ne poznaju ovaj sport u njegovom natjecateljskom obliku.

Ukupno gledajući, nedvojbeno je da podaci dobiveni ovom anketom pozivaju na veći angažman svih onih koji su odgovorni za transfer znanja i pozitivnih razvojnih efekata koji se iz ovog lijepog, atraktivnog i nadasve korisnog sporta mogu prenijeti na mlade naraštaje.

5. LITERATURA

1. Bučar, M. (2003). *Dejavniki uspešnosti programa akrobatike za študentke na Fakulteti za šport*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Fakulteta za šport.
2. *Nastavni plan i program za osnovnu školu – Tjelesna i zdravstvena kultura*. Prosvjetni vjesnik. Posebno izdanje (broj 2), lipanj 1999.